



Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE IN 2017 IN DE GEMEENTE

Roerdalen

Plaats : Sint Odilienberg
Gemeentenummer : 1669
Onderzoeksnummer : 293063
Datum onderzoek : 11 mei 2017
Datum vaststelling : 1 juni 2017

INHOUDSOPGAVE

	VOORWOORD	5
1	INLEIDING	7
2	VVE IN DE GEMEENTE ROERDALEN	9
3	CONCLUSIES.	15
4	REACTIE VAN DE GEMEENTE.	17

VOORWOORD

In de periode 2007-2012 heeft de Inspectie van het Onderwijs een landelijke bestandsopname uitgevoerd naar de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie (vve). Daarna is het signaalgestuurde toezicht op vve in werking getreden.

Het signaalgestuurde toezicht vve begon eind 2013 met het versturen van digitale vragenlijsten naar de 315 gemeenten. Voor de 37 grote gemeenten is er tot en met 2015 een apart monitortraject. Na de monitor zijn we ook in deze gemeenten gestart met het signaalgestuurd toezicht.

Op basis van een analyse van de digitale vragenlijsten is besloten om in gemeenten waar risico's ten aanzien van de uitvoering van de wettelijke vve-verplichtingen lijken te bestaan, een onderzoek uit te voeren. Het onderzoek is uitgevoerd in 2017. Dit rapport beschrijft in hoeverre de gemeente Roerdalen in 2016 voldoet aan de eisen ten aanzien van vve en welke veranderingen hebben plaatsgevonden ten opzichte van de bestandsopname.

De hoofdinspecteur primair onderwijs en speciaal onderwijs,
dr. A. Jonk

1 INLEIDING

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar het gemeentelijke beleid ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie (vve) in de gemeente Roerdalen in 2016.

De aanleiding van het onderzoek is het mogelijk bestaan van risico's ten aanzien van het voldoen aan wettelijke eisen ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie in deze gemeente.

De basis van het onderzoek is een digitale vragenlijst die de gemeente heeft ingevuld. Wij hebben deze vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop in een gesprek met betrokkenen van de gemeente. Vervolgens hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de veranderingen ten opzichte van de bestandsopname in beeld gebracht.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Analyse van de beantwoorde digitale vragenlijst in relatie tot de bevindingen tijdens de bestandsopname.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente.
- Intern overleg met het team Kinderopvang over GGD-toezicht in de gemeente.
- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar en extern adviseur over het vve-beleid van de gemeente.
- Beoordeling van vve-beleid van de gemeente Roerdalen.

Toezichtkader

Als basis voor de beoordeling gelden de beoordelingscriteria toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie voor gemeenten, zoals die te vinden zijn op: www.onderwijsinspectie.nl > onderwijssectoren > voor- en vroegschoolse educatie.

Opbouw rapport

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van het vve-beleid op gemeentelijk niveau. Daar wordt ingegaan op de ontwikkeling van de gemeente sinds de bestandsopname (paragraaf 2.1) en op de door de gemeente aangeleverde vve-documenten

(paragraaf 2.2). Tenslotte geven wij in dit hoofdstuk een oordeel over het gemeentelijke vve-beleid (paragraaf 2.3). Hoofdstuk 3 bevat de conclusies over het vve-beleid in de gemeente Roerdalen. In hoofdstuk 4 wordt de gemeente uitgenodigd om kort te reflecteren op onze bevindingen inspectie en zo mogelijk aan te geven welke kwaliteitsontwikkelingen hieraan verbonden worden.

2 VVE IN DE GEMEENTE ROERDALEN

De gemeente Roerdalen heeft een digitale vragenlijst ingevuld. Op basis van de antwoorden hebben wij mogelijke risico's gesignaleerd ten aanzien van het voldoen aan wettelijke eisen betreffende voor- en vroegschoolse educatie.

De digitale vragenlijst levert informatie over:

- wel of geen afspraken van de gemeente met de schoolbesturen en de houders over de doelgroepdefinitie, toeleiding, doorgaande lijn en resultaatafspraken;
- het bereik;
- de veranderingen bij de aspecten ouderbeleid, integraal vve-programma, externe zorg en interne kwaliteitszorg;

De beoordeling van het gemeentelijke beleid is gebaseerd op de digitale vragenlijst, opgevraagde gemeentelijke beleidsdocumenten, eventuele aanvullende informatie en het gesprek met de gemeente (zie paragraaf 2.3).

Bij de beoordeling wordt gewerkt met een vierpuntsschaal:

1. *Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig.*
Deze kwalificatie geeft aan dat echt iets verbeterd dient te worden.
2. *Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. *Voldoende*
4. *Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen.*
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat anderen hiervan kunnen leren.

2.1 **Ontwikkeling van vve in de gemeente Roerdalen sinds de bestandsopname**

In het onderzoek in 2014 is vastgesteld dat het gemeentelijk vve-beleid ten opzichte van de bestandsopname in 2012 licht verbeterd was. Dit kwam mede doordat toen een subsidiekader vve was vastgesteld. De inspectie was onder andere positief over het beleid op het gebied van de doelgroepbepaling, het bereik en de toeleiding, het vve-programma, de externe zorg en de doorgaande lijn. De verbeterpunten betroffen het ouderbeleid, het gemeentelijk beleid gericht op de interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen, de gemeentelijke vve-coördinatie en systematische evaluatie en verbetering. Daarnaast is er een afspraak gemaakt over het formuleren van de te behalen resultaten van vve vóór 1 januari 2015. De gemeente heeft in mei 2015 aan deze afspraak voldaan.

In de afgelopen twee jaren heeft de gemeente de vve-coördinatie verder opgepakt. Samen met een extern adviseur is meer invulling gegeven aan de regierol, naast de rol als subsidieverstrekker. Afspraken met de betrokken partijen zijn vastgelegd in een convenant en aan dat convenant is uitvoering gegeven. Op alle voorscholen is nu bijvoorbeeld hetzelfde observatie-instrument ingevoerd. En dit schooljaar wordt in beeld gebracht voor hoeveel pedagogisch medewerkers een scholing nodig is om te kunnen voldoen aan de taaltoets op 3F-niveau. Ook zijn de eerste aanzetten gedaan om in het najaar een vve-monitor uit te voeren.

De gemeente Roerdalen is een kleine gemeente met zo'n twintigduizend inwoners die in zes kernen wonen. In vijf kernen wordt voor- en vroegschoolse educatie aangeboden. De gemeente is samen met de aanbieders aan het onderzoeken of het mogelijk is om ook in de zesde kern opnieuw vve aan te bieden. In elke kern is de voorschool gekoppeld aan de basisschool.

2.2 Lijst met de vve-documenten die de gemeente Roerdalen heeft aangeleverd

- Convenant vve 2015-2017
- Subsidieverordening Peuterprogramma
- Overzicht voortgang vve

2.3 Het gemeentelijk vve-beleid

In deze paragraaf geven wij onze bevindingen weer over het gemeentelijke vve-beleid. Per domein is beschreven op welke punten wij het gemeentelijk beleid en uitvoering als voldoende ('3') beoordelen, waar nog verbeterpunten worden gezien, zowel zonder ('2') als met ('1') afspraken en op welke punten wij de gemeente als een voorbeeld voor anderen zien ('4').

Wij baseren onze bevindingen op de uitkomsten van de verificatie van de digitale vragenlijst door middel van documentenanalyse en gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente. Waar de bevindingen van de inspectie afwijken van het beeld uit de digitale vragenlijst van de gemeente wordt dit vermeld en onderbouwd.

HET GEMEENTELIJK VVE-BELEID		1	2	3	4
1A1	Definitie doelgroepkind				•
1A2	Bereik			•	
1A3	Toeleiding			•	
1A4	Ouders		•		
1A5	Integraal vve-programma			•	
1A6	Externe zorg			•	
1A7	Interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen		•		
1A8	Doorgaande lijn			•	
1A9	Resultaten			•	
1B	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau			•	
1C	Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau		•		

DE VVE-CONDITIES		1	2	3	4
2A	GGD-rapport			•	
2B	Gemeentelijk subsidiekader				•

De inspectie publiceert jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl > onderwijssectoren > Kinderopvang.

Toelichting:

'1' Verbeterpunten met een afspraak

Er zijn geen verbeterpunten met een afspraak.

'2' Verbeterpunten

In het onderzoek in 2014 is vastgesteld dat de gemeente nog geen concreet beleid had ontwikkeld over welke doelen ze nastreeft op het gebied van ouderparticipatie, welke middelen of instrumenten ze inzet om deze doelen te realiseren, welke instellingen hierbij worden betrokken en tot welke concrete resultaten van ouderbetrokkenheid de inspanningen moeten leiden. Deze constatering geldt ook nu nog. Wel is ouderbetrokkenheid onderwerp van gesprek in de vve-werkgroep en moeten de voor- en vroegscholen dit opnemen

in hun vve-werkplan. Een verdere beleidsmatige invulling is gewenst, zodat het gewenste resultaat 'het vergroten van de participatie van ouders bij de ontwikkeling van hun kind' ook geëvalueerd kan worden.

Een tweede verbeterpunt betreft het gemeentelijk beleid gericht op de interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen. De gemeente heeft, net als in 2014, nog geen beleid geformuleerd of afspraken gemaakt met de vve-instellingen over de wijze waarop ze hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen en zich daarover verantwoorden. Het is evenmin nog niet gebruikelijk dat de vve-instellingen op eigen initiatief systematisch aan de gemeente over de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie rapporteren. De verantwoording is nu nog vooral gebaseerd op financiële gegevens.

Een derde verbeterpunt betreft de systematische evaluatie en verbetering van vve. In de vve-werkgroep wordt het vve-beleid en de verbetering van vve regelmatig besproken. De systematische evaluatie vult de gemeente dit kalenderjaar in door het uitvoeren van een vve-monitor. Deze is gepland voor het najaar. Op dit moment heeft de gemeente nog onvoldoende zicht of ze haar doelen, zoals bijvoorbeeld rondom het ouderbeleid of de resultaten, bereikt.

'3' en '4' Voldoende en Voorbeeld voor anderen

Het vve-beleid van de gemeente Roerdalen staat onder andere beschreven in het Convenant VVE en de Subsidieverordening Peuterprogramma. De gemeente hanteert een brede doelgroepdefinitie. De doelgroep voor voorschoolse educatie zijn de peuters met een geïndiceerde achterstand of risico op achterstand in de Nederlandse taal. De doelgroep voor vroegschoolse educatie zijn de kleuters die in de voorschoolse periode een vve-indicatie hadden. Het in het beleid benoemen van de doelgroepkleuters is een voorbeeld voor andere gemeenten.

De gemeente realiseert ook voldoende vve-plekken. Alhoewel er een plafond aan de subsidieregeling zit, is er wel degelijk voor alle geïndiceerde peuters een vve-kindplaats. De gemeente weet ook hoeveel geïndiceerde peuters gebruik maken van een vve-kindplaats; in 2015 en 2016 waren dat er respectievelijk 36 en 29. De afspraken rondom het toeleidingstraject zijn duidelijk vastgelegd en hierover zijn afspraken gemaakt met alle betrokkenen. Minder duidelijk is nog de omvang van het non-bereik, wel zijn er indicaties over de aard daarvan. De gemeente is in overleg met alle partners over de wijze waarop zij hier beter inzicht in kan krijgen. Dit is tevens noodzakelijk om een goede evaluatie te kunnen doen van het toeleidingstraject en dit verder te verbeteren. Een eerste aanzet is hiervoor gevonden in een casusbespreking, waarbij gekeken wordt wat nodig is om de toeleidingstijd te verkleinen.

Het gemeentelijk beleid voorziet ook in afspraken over het gebruik van een integraal vve-programma en een observatiesysteem voor het volgen van de brede ontwikkeling van peuters. De locaties maken ook gebruik van goedgekeurde vve-programma's. In het afgelopen jaar is de implementatie van een gezamenlijk observatie-instrument voor de peuters afgerond.

Ook de externe zorgstructuur is belegd. De voor- en vroegschool in elke kern heeft een gezamenlijk contactpersoon bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). De gemeente kiest bewust voor laagdrempeligheid voor zowel voor- en vroegscholen als ouders. Om die reden zijn de contactpersonen van het CJG ook regelmatig op de locaties aanwezig met een inloopspreekuur. Vanuit het CJG kan, indien nodig, doorverwezen worden naar externe zorginstanties. Ook de basis van de doorgaande lijn is in voldoende mate geborgd; er zijn goede afspraken gemaakt over de warme overdracht tussen de voorscholen en de basisscholen. Door de extern adviseur wordt nu onderzocht op welke wijze een verdere doorgaande lijn gerealiseerd kan worden, bijvoorbeeld door het opstellen van een gezamenlijk locatieplan en gezamenlijke professionalisering van onderbouwleraren en pedagogisch medewerkers.

De gemeente heeft in 2015 samen met de betrokkenen resultaatafspraken geformuleerd. Deze afspraken gaan uit van een meting aan het eind van de voorschoolse periode en aan het eind van de vroegschoolse periode. Hierbij wordt gekeken naar het percentage doelgroeppeuters en -kleuters dat minimaal de gemiddelde score bereikt. In de afspraken wordt uitgegaan van een groeimodel: ligt het doel in het eerste meetjaar op 75%, daarna streeft men naar 90%. Dit kalenderjaar wordt deze resultaatafspraken voor het eerst geëvalueerd in de vve-monitor.

De gemeente beschikt over een goed uitgewerkt subsidiekader en coördineert de uitvoering van vve. In de vve-werkgroep zijn alle betrokkenen van zowel de voor- als vroegscholen vertegenwoordigd. De externe adviseur speelt samen met de beleidsambtenaar vve een centrale rol in de coördinatie. Ook heeft de gemeente met de GGD afgesproken dat zij de basiskwaliteit van de voorscholen beoordelen. Van alle vve-locaties zijn recente rapporten beschikbaar. In overleg met de afdeling Kinderopvang van de Inspectie van het Onderwijs draagt de gemeente er zorg voor dat ook het toezicht en de handhaving van alle opvanglocaties voldoet aan de wettelijke verplichtingen.

3 CONCLUSIES

De inspectie heeft op het niveau van de gemeente het beleid voor de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Roerdalen beoordeeld. Dit vanwege mogelijke risico's ten aanzien van de uitvoering van wettelijke eisen betreffende voor- en vroegschoolse educatie.

Conclusies gemeentelijk vve-beleid

Het gemeentelijk vve-beleid en de uitvoering daarvan heeft zich sinds 2014 positief ontwikkeld. Uit dit onderzoek blijkt dat er nog drie verbeterpunten zijn, namelijk het ouderbeleid (1a4), de interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen (1a7) en de systematische evaluatie en verbetering van vve (1c). Hiervoor geldt dat de gemeente wel al de eerste aanzetten heeft gedaan. In zijn algemeenheid geldt dat er nog kansen liggen voor de gemeente om de gerichtheid van het vve-beleid in de volle breedte te vergroten.

De in de vragenlijst geconstateerde risico's omtrent bereik en resultaten betreffen geen feitelijke tekortkomingen. De toelichting vanuit de gemeente op de antwoorden en de vervolgstappen in het vve-beleid maken dit duidelijk.

4 REACTIE VAN DE GEMEENTE

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van de voor en vroegschoolse educatie in gemeente Roerdalen. Daarnaast hebben wij de gemeente gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van het vve-beleid.

Hieronder geeft de gemeente haar reactie:

Eind 2012 en begin 2013 vond in de gemeente Roerdalen een bestandsopname van de uitvoering van Vve inclusief het beleid plaats. Daarin werd geconstateerd dat het gemeentelijk Vve beleid van op het merendeel van de onderzochte aspecten nog (door-)ontwikkeld moest worden. Met name op de items ouderbeleid, interne kwaliteitszorg Vve instellingen, resultaten, Vve coördinatie op gemeentelijk niveau en systematische evaluatie en verbetering op gemeentelijk niveau waren verbeterpunten.

De gemeente Roerdalen zette op het totale gemeentelijk Vve beleid verbeteracties in. De resultaatafspraken (verbeterpunt met afspraak) werden vastgelegd in een "Convenant Voor- en Vroegschool Educatie 2015-2017". De basis voor een nieuwe convenant voor de periode na 2017 wordt halverwege 2017 gelegd.

Overige acties die de gemeente Roerdalen inzette of nog gaat inzetten.

- De observatie-/registratiemethode "Kijk" voor het volgen en registreren van de kinderen.
- Er is start gemaakt met het traject taaltoets 3F. In juni 2017 vindt de daadwerkelijke toets plaats voor de pedagogisch medewerkers die nog niet aan het taalniveau 3F voldoen. Voor de kandidaten die in juni niet voor de taaltoets slagen wordt een vervolgtraject ingezet.
- Momenteel overlegt de gemeente met de basisschool in Vlodrop en de Stichting Swalm en Roer om opnieuw kinderopvang in de kern Vlodrop van de grond te krijgen. Dit is de enige kern zonder kinderdagverblijf/ buitenschoolse opvang.
- In het najaar van 2017 wordt een monitor Voor- en vroegschoolse educatie (toeleiding en bereik, kwaliteitsaspecten zoals warme overdracht, samenwerking, doorgaande leerlijn en zorg, ouderbetrokkenheid) uitgevoerd. De kwalitatieve en kwantitatieve gegevens worden digitaal verzameld en vastgelegd in een rapport met conclusies. Dit rapport wordt eerst besproken in de werkgroep Vve besproken aangeboden in het LEA

overleg. Daarna vindt informatie van de raadleden plaats via een raadinformatiebrief.

Daarnaast is er ook bij de aanbesteding van het Bibliotheekwerk aandacht gevraagd voor de allerjongste kinderen. De gemeente biedt de ouders van deze kinderen, in samenwerking met Bibliotheek Bibliorura en het consultatiebureau, een gratis Boekstartpakket aan. Dit pakket bestaat uit een gratis lidmaatschap van de bibliotheek en een Boekstartkoffertje met twee babyboekjes. Via bijeenkomsten "boekstartuurtje" krijgen de ouders uitleg over het belang van voorlezen. Op de basisscholen zijn boeken te leen voor alle baby's en peuters. Daarnaast organiseert men op de scholen bijeenkomsten voor deze doelgroep, onder andere over voorlezen met gebaren. Met de kinderopvang bespreekt men themacollecties die Bibliorura voor de doelgroep kan leveren en het activeren van ouders om voor te lezen. Ook staat voorlezen op het programma van de jaarlijkse "Geluksdag" van de gemeente Roerdalen.

Met voornoemde maatregelen hoopt de gemeente Roerdalen ook de overige drie verbeterpunten gericht aan te pakken en de kwaliteit van Vve verder te verbeteren.